

NPP horizontalus prioritetas “KULTŪRA”

2012-07-20, NDG, Vilnius

Prioritetas „KULTŪRA“ ES struktūrinėje paramoje (2004-2012): priešistorė

- LT BPD 2004-2006 m. – labai pavieniai kultūros projektai
- LT VP 2007-2013 m. – pavienės remiamos veiklos kitų sektorinių ministerijų priemonėse (intervencijų efektyvumas?)
- LT 2014-2020 m. - inicijuojamas horizontalus (savarankiškas?) prioritetas, tikslai, uždaviniai, rodikliai
  - 2004-2013 m. ES paramoje nėra užtikrinama Kultūros prioriteto strateginė kontrolė, lėšos, projektų vertinimo kokybė, dėl sunkmečio būdingi ryškūs svyravimai nacionaliniame kultūros biudžete
  - 2004-2013 m. ES paramoje VP strateginių tikslų ir uždavinių formulavimas nebutinai atspindi priemonių, veiklų grupių, intervencinės logikos kokybę (taktika svarbiau strategija, dominuoja „realpolitik“ ir institucinis valstybės projektų planavimas ir rezultatų vertinimas)

KIEK KITOSE VALSTYBESĖ 2007 – 2013 M. ES PARAMOS LĖŠŲ TENKA KULTŪROS SEKTORIUI? Lenkijoje – 1,1 mlrd. EUR; Slovėnijoje – 75,9 mln. EUR...

Pagrindinės problemos

- Investicijų fragmentiškumas į kultūros sektorių;
- Kultūra traktuojama per kitų sektorių logiką;
- Nėra kryptingo investavimo į kultūros produkciją;
- Nacionalinis biudžetas negarantuoja kultūros projektų tęstinumo:

- Nepakanka biudžeto lėšų. 2012 metų valstybės biudžetas yra 25 147 345 tūkst. Lt. Kultūros ministerijai ir ministro valdymo sritims – 446942 tūkst. Lt. biudžeto lėšų, apie 1,8 proc.;

- Kultūros ministerijos investicijų poreikis tęstiniam projektams - 626427 tūkst. Lt. (pradėtų projektų likutinė vertė).

Kitos problemos ir iššūkiai

- **2007-2013 m. formali horizontaliųjų veiklų patirtis ir atliekamų investicijų nefektyvumas** (orientacijos į naujų kultūros paslaugų visuomenei ir verslui kūrimą nebuvimas);
- **2007-2013 m. nėra sistemiškai investuojama į tarpsektorines intervencijas**, nėra galimybės (ar jos nepakankamos) tarpinstitucinėms kultūros sinergijoms su aplinkosauga, socialine apsauga, švietimo, žemės ūkio, ekonomika ir kt., užtikrinančioms visuomenės saugumą ir darnią plėtrą;
- **TVP horizontalaus prioriteto bandomasis modelis** yra aukštesnės valdymo brandos, **pažangus, bet grėsmės** pridėtinę vertę kuriančiai kultūrai tapti eksperimentu **išlieka** (vien valdymo funkcijų aprašymas, procedūros nepakeis tarpinstitucinio darbo įpročių);
- **De facto 2007-2013 m. Veiksmų programos priemonių lygmeniu, atrankos kriterijų prožiūriu intrevencijos nekoreliuoja su Kultūros ministerijos startegijomis ir programomis** (dažnas jų ignoravimas).

Kitos problemos ir iššūkiai (2)

- Valstybinės svarbos projektų tikslai ir siekiami rezultatai turi būti net vien tik ekonominiai, bet socialiniai, aplinkosauginiai įgyvendinantys politikos darnią plėtrą per kultūrą;
- Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė kultūrinė plėtra) ir taikomųjų kultūros, kūrybinių industrijų, kultūros politikos stebėsenos, kultūros paveldo, tarpdisciplininių tyrimų programų trūkumas 2007-2013 m. ES paramos sistemoje;
- **Strategija „Lietuva 2030“ kaip idealios ateities įžvalgos bandymas tiesiogiai priklauso nuo 2014-2020 m. intervencijų valdymo logikos ir priemonių, skaičių.**

Kultūros sektoriaus potencialas

- Nėra tik vartotoja;
- Kuria darbo vietas;
- Skatina užimtumą;
- Mažina socialinę atskirtį;
- Stimuliuoja jaunimo ir visuomenės kūrybingumą;
- Papildo MTEP (HSM balansas inovacijų sistemoje);
- Sudaro prielaidas spartesniam BVP augimui;
- Kuria valstybės įvaizdį ir atpažįstamumą užsienyje.

Horizontalaus NPP prioriteto „KULTŪRA“ tikslai (KM siūlymai)

- **Užtikrinti kultūros prieinamumą, didinti įvairovę ir sklaidą:**
  - Formuoti, aktualizuoti ir plėtoti tapatybę, visuomenės kultūrinį kūrybinį kapitalą, pozityvią viešąją erdvę;
  - Gerinti kultūros prieinamumą ir paslaugų inovatyvumą;
  - Skatinti kūrybinių ir kultūrinių industrijų plėtrą.
- **Plėtoti aukštos kokybės paslaugas ir kultūros viešąją infrastruktūrą:**
  - Išsaugoti ir pritaikyti kultūros paveldą;
  - Atnaujinti ir pritaikyti kultūros fizinę ir informacinę infrastruktūrą regionuose;
  - Plėtoti viešąsias erdves – užtikrinti kultūrinės terpės sukūrimą.

Prioriteto “KULTŪRA” įgyvendinimo tikėtinas poveikis

- Civilizuotos, brandžios, sumaniai išnaudojančios savo stiprybes ir galimybes šalies įvaizdis;
- Spartesnis BVP augimas;
- Kultūros sektorius - katalizatorius sanglaudos tikslams pasiekti;
- Aukšta kultūros paslaugų kokybė ir įvairovė;
- Palankios sąlygos vietos bendruomenėms dalyvauti kultūros paveldo išsaugojime, neatsiejant jo nuo vietos infrastruktūros;
- Laikomasi konsoliduoto požiūrio į kultūros sektoriaus plėtrą.

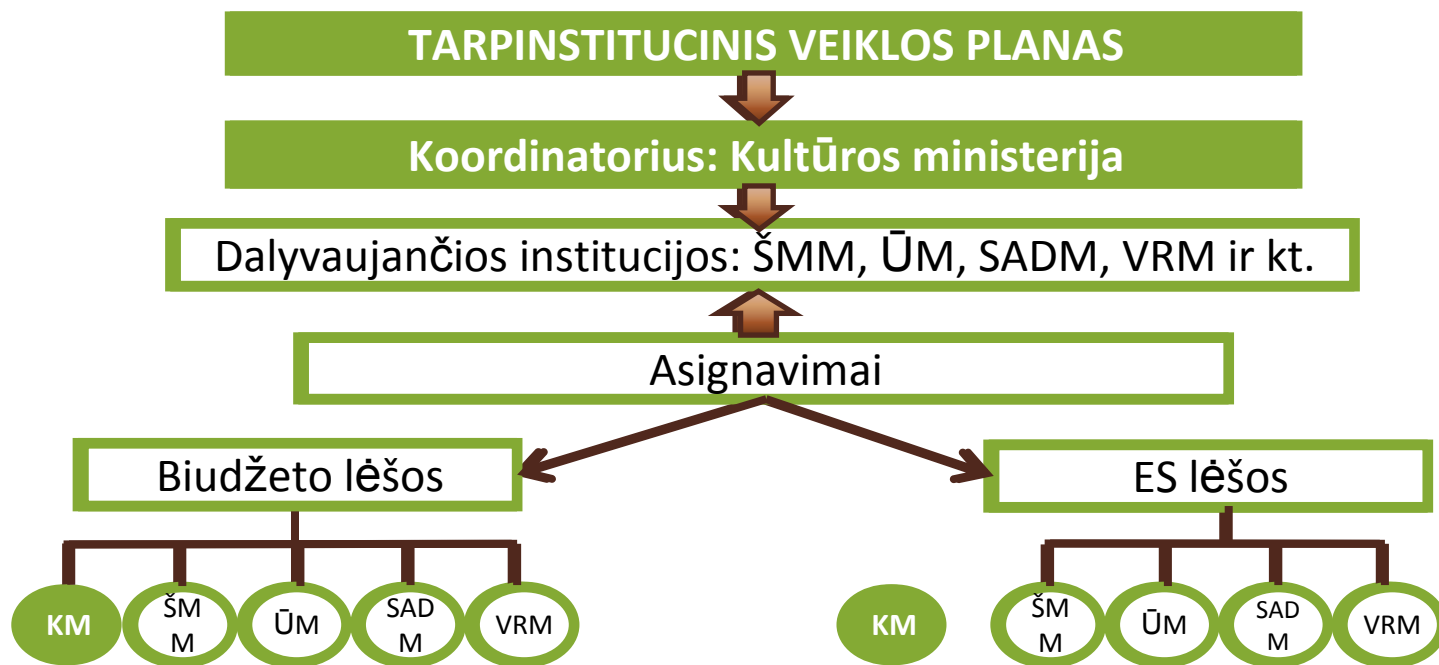

Horizontalaus prioriteto siūlomo įgyvendinimo modelio rizikos

- Kokia prioriteto paskirtis, struktūra asignavimo paskirstymų principai?
- Koks tiksliai bus horizontalaus prioriteto įgyvendinimo mechanizmas?
- Ar tikrai bus užtikrintas konsoliduotas požiūris (tarpinstituciniu lygiu) vienam tikslui pasiekti?
- “Virtualus” ar “realus” krepšelis?

NPP prioriteto „Kultūra“ siūlomas įgyvendinimo modelis

- Ar pavyks susitarti su kitomis institucijomis dėl kriterijų, terminų, asignavimų proporcijų ir pan.?

- Nėra TVP geros praktikos pavyzdžių.

- KM - „virtualus krepšelis“.
- TVP koordinatoriaus funkcijos, pareigos, atsakomybės.
- Ar KM turės „realų krepšelį“?

Ką gali ir ko negali pokrizinė ekonomika?

- Pridėtinę vertę kurianti kultūra būtina sąlyga sukurti sumaniai visuomenei ir išlikti konkurencingam verslui;
- Sumanios visuomenės prielaida – jos saugumas, sumanios ekonomikos prielaida – verslo konkurencingumas (kūrybingumas, inovatyvumas tai pozityviai stimuliuoja);
- LT – silpstančių žmogiškųjų išteklių kraštas (tai iliustruoja 2010 m. statistiniai gimstamumo, mirties, natūralios gyventojų kaitos, senėjimo, emigracijos, užimtumo rodikliai);

**ES PARAMA 2014-2020 M. – KULTŪROS
POLITIKOS TĘSTINUMO GLOBALIZUOTAME
PASAULYJE IR VISUOMENĖS SAUGUMO
GARANTAS**

Ačiū už dėmesį!